

Manifesta: stapjes richting ideale wereld

Gevangenis als expositieruimte

door **MAAIKE STAFFHORST****CARTAGENA/MURCIA, vrijdag**

Op de achtste editie van biënnale Manifesta maken de 'sociaal betrokken' kunstwerken de meeste indruk. Vooral projecten die in samenwerking met de lokale overheid, bevolking en gevangenen zijn gemaakt beklijven. Je kunt eindeloos klagen en protesteren, maar zelf iets veranderen aan een ongewenste situatie kost net zoveel energie en heeft meer effect. Of zoals Ghandi in een van zijn beroemde campagnes zei: 'Be the change you want to see in the world'.

Vanuit deze gedachte zocht het Amerikaanse collectief The Action Mill contact met ambtenaren en bewoners uit Murcia en Cartagena. Met bestaande problemen als voorbeeld werd een 'Toolbox' ontworpen: een gereedschapskist vol acties die een veranderingsproces in gang kunnen zetten. De actiekaartjes die in het paviljoen van museum Arqua tegen de muur zijn geplakt, ogen als een gezelschapsspel dat uitnodigt om te spelen: elke stap die je zet, is er immers eentje richting de ideale wereld.

Ook een actie in die richting is de aanwezigheid van de breedgeschouderde, rijk getatoeëerde suppoosten van de St.-Antongevangenis in Cartagena. Vriendelijk verzoeken ze bezoekers hun toegangsbevis te tonen. Het zijn de voormalige bewoners van dit huis van bewaring. Tijdens Manifesta zijn ze ingezet als beveiligers, een prima manier om te reïntegreren. Tot juni was de St.-Antongevangenis nog ge-

woon in gebruik. Inmiddels zijn de langgestraften overgeplaatst naar een nieuw gebouw en fungeren hun cellen nu als expositieruimte, waar voornamelijk videokunst getoond wordt. De locatie blijkt populair bij familie van de gevangenen. Aangezien het hen nooit was toegestaan achter de poort te komen, zien ze nu voor het eerst de zwaar uitgewoende 'slaapkamers' van hun geliefden.

Postkantoor

Eenzelfde soort sensatie hebben de inwoners van Murcia, die na dertig jaar hun vertrouwde postkantoor in het centrum van de stad weer kunnen betreden. Hoewel het gebouw dateert uit 1930, zit de gevel vol met 16e- en 17e-eeuwse details. Het stond jaren op de lijst gesloopt te worden maar Manifesta stak daar een stokje voor. Binnen is het een en al stof en gruis, wat kunstzinnig gezien een mooi misteffect geeft. Eén kantoor lijkt nog intact, al hebben kunstenaars de ruimte aangepast. Men heeft beloofd het pand een nieuwe bestemming te geven, maar vraag is of dat echt gebeurt. Aan behoud van cultureel erf-



goed hecht men hier geen waarde. Bovendien is het crisistijd, ook in dit deel van Spanje. Buiten domineren verlaten bouwplaatsen het straatbeeld. En met de stijgende werkloosheid groeit ook de ontevredenheid bij de bevolking.

Die ontevredenheid wordt op humoristische wijze zichtbaar gemaakt door kunstenaars van het Dutch Art Institute. Tijdens de eerste weken van Manifesta bouwen ze dagelijks op een andere plek hun Temporary Art Souvenirshop. Hun handelswaar lijkt op onschuldige hebbedingetjes, maar belicht de spanningspunten in de stad. Voor wie het Spaans beheerst, leest op een ansichtkaart niet 'Groeten uit het mooie...', maar teksten als 'Stop de wegoebrekkingen in onze stad'. Gretig aftrek vinden de 'aankleedpoppetjes' van lokale politici, die nogal conservatief zijn en weinig betrokken bij kunst. Curatoren van Manifesta zijn als heiligen afgebeeld op bidprentjes. Het zou mooi zijn als de lokale politiek zich iets van deze originele, in kunst gegoten aantijgingen aantrekt. Misschien is het een idee ze na afloop van Manifesta ook de 'Toolbox' van The Action Mill cadeau te geven.

Voor meer info:
www.manifesta.org



■ Een muur van stenen haakt in op de geschiedenis van deze streek en de relatie tussen Europa en Noord-Afrika.

FOTO: JEAN-MARC SUPERVILLE SOVAK